

SPIS TREŚCI

KATYŃ – PRAWDA I KŁAMSTWO

Witold Wasilewski – Kłamstwo katyńskie – historia i współczesność 3

W kwietniu i maju 1940 r. funkcjonariusze NKWD wymordowali ok. 22 tys. polskich jeńców wojennych i więźniów. Po odkryciu i ujawnieniu zbrodni przez Niemców wiosną 1943 r. Sowieckie Biuro Informacyjne ogłosiło komunikat oskarżający o ten mord Niemców, a Goebbelsa o szerzenie bredni wymierzonych przeciwko ZSRS. W kłamstwo katyńskie wierzą do dziś miliony Rosjan.

Joanna Żelazko – Sowieckie obozy specjalne dla obywateli polskich
w latach 1939–1940 18

Ewa Kowalska – Przyczynek do uczłowieczenia
sowieckiej buchalterii zbrodni 41

W pamięci narodu polskiego Katyń to symbol mordu dokonanego na obywatelach II Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie decyzji Biura Politycznego KC WKP(b) z 5 marca 1940 r. Zbrodnia Katyńska obejmuje ponadto działania Sowietów – także na arenie międzynarodowej – mające ukryć prawdę o zagładzie przedstawicieli polskiej inteligencji.

Marek Jończyk – Ofiary Zbrodni Katyńskiej z Kielecczyny 52

Monika Komaniecka-Łyp – Nekropolia polskich oficerów
w Charkowie-Piatichatkach w fotografiach Andrzeja Świderskiego 65

Marcin Chorążki – Żywy równoległy
braci Żywotów 76

Joanna Lubecka – Co w III Rzeszy wiedziano
o niemieckich zbrodniach? 86

Bez rzeszy ludzie obojętnych i biernych nie byłoby zbrodni. Można jednak postawić pytanie, czy obojętność, która etycznie mogłaby mieć neutralną konotację, może być kwalifikowana w warunkach reżimu totalitarnego jako wina. Czy może obciążać odpowiedzialnością?

SYLWETKI

Sławomir Zygmunt Frątczak – Wierny
do końca. Rabin Baruch Steinberg
(1897–1940) 99

Kinga Hałacińska – Dosięgła go
katyńska kula. Andrzej Hałaciński
(1891–1940) 113

KOMENTARZE HISTORYCZNE

Marek Klecel – Największa zdobycz
wojenna Stalina 127

Bartosz Januszewski
– Twórca dwóch
epok filmowych.
Leonard Buczkowski
(1900–1967) 140

OPOWIEDZIANE HISTORIE

Tomasz Sikorski – Spiżowa pamięć
o Katyniu. Relacja Maksymiliana
Biskupskiego 150

Kolegium:

dr hab. Adam Dziuba,
dr Wojciech Frazik,
dr Piotr Grzelczak,
Adam Hlebowicz,
dr Kazimierz Krajewski,
dr hab. Mariusz Krzysztofiński,
dr Marcin Majewski,
dr hab. Filip Musiał,
dr hab. Piotr Niwiński,
Jan M. Ruman,
dr hab. Krzysztof Sychowicz

Redaguje zespół:

Wojciech Butkiewicz – sekretarz redakcji
(tel. 22 5818813, wojciech.butkiewicz@ipn.gov.pl),
Jakub Gołębiowski (jakub.golebiowski@ipn.gov.pl),
Kinga Hałacińska (kinga.halacinska@ipn.gov.pl),
Romuald Niedzielko – zastępca redaktora naczelnego
(romuald.niedzielko@ipn.gov.pl),
Jan M. Ruman – redaktor naczelny
(jan.ruman@ipn.gov.pl),
Anna Zechenter (anna.zechenter@ipn.gov.pl),
Piotr Życieński – fotoreporter

Sekretariat:

Maria Wiśniewska (maria.wisniewska@ipn.gov.pl)

Projekt graficzny, projekt okładki i łamanie:

Katarzyna Dziedzic-Boboli

Korekta: Beata Stadrzyński-Saracyn

Adres do korespondencji:

ul. Kurtyki 1, 02-676 Warszawa

Druk:

Drukarnia Wydawnicza im. W.L. Anczyca S.A.
ul. Nad Drwiną 10, 30-741 Kraków

Na okładce:

Na okładce: Fragment pomnika Ofiar w Katyniu.
Fot. Krystyna Samsonowska